

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2017, în privința inculpatului

*Trîmbaci Grigore XXX, născut la
XX XXXX XXXX, originar și locuitor al XXXX, str. X
XXXXX XX, cetățean al R. Moldova, fără antecedente
penale.*

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>23.08.2016 – 23.12.2016,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>12.01.2017 – 30.05.2017,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>08.11.2017 – 19.12.2017.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Militare din 23 decembrie 2016, Trîmbaci Grigore a fost condamnat în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal la 7 ani închisoare, cu amendă în mărime de 6000 unități convenționale, ce constituie 120.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 8 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere, cu includerea perioadei aflării în arest la domiciliu de la 05.07.2016 până la 01.12.2016.

În temeiul art. 66 Cod penal, inculpatului i-a fost retras gradul special – maior de justiție.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Trîmbaci Grigore, activând în funcția de șef al Serviciului resurse umane și activitate cu personalul al Penitenciarului nr.17 Rezina al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, în baza ordinului nr.37ef din 09.11.2012 a DIP, fiind în conformitate cu prevederile art.123 alin.(2) din Codul penal, persoană publică, contrar obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, punând în pericol stabilitatea instituției în cadrul căreia activează și dând dovadă de lipsă de integritate, acționând contrar principiilor statului de drept, ignorând prevederile art.22 alin. (2) Ut. a) și c) al Legii nr.1036 din 17.12.1996 cu privire la sistemul penitenciar, care stabilește că colaboratorul sistemului penitenciar este obligat să respecte normele eticii profesionale, să întreprindă toate măsurile posibile pentru prevenirea și curmarea infracțiunilor în instituțiile penitenciare și pe teritoriile aferente; contrar prevederilor art. 22 alin. (1) lit. a), b), d), f), g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04.07.2008, conform căreia funcționarul public este obligat să respecte cu strictețe Constituția RM, legislația în vigoare, drepturile și libertățile cetățenilor, să îndeplinească cu responsabilitate, obiectivitate și promptitudine în spirit de inițiativă și colegialitate toate atribuțiile de serviciu, să respecte normele de conduită profesională prevăzută de lege și regulamentul intern; contrar prevederilor art.7 alin.(2) din Legea nr.25 din 22.02.2008 privind codul de conduită a funcționarului public, care stabilește că funcționarul public are obligația să se abțină de la orice act sau faptă care poate prejudicia imaginea, prestigiul sau interesele legale ale autorității publice; contrar art. 15 lit. d), e) și j) al Legii nr. 90 din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției, care prevede fapta de comportament corupțional, beneficierea de privilegii pentru a obține pentru sine sau pentru alte persoane bunuri profitând de situația de serviciu; primirea de la orice persoană fizică sau juridică de cadouri sau avantaje care le pot influența corectitudinea în exercitarea funcției; având potrivit fișei de post împlinirea și responsabilități în formarea și menținerea unui efectiv de angajați profesioniști, exercitarea controlului permanent asupra executării stricte a legislației ce determină lucrul cu resursele umane precum și atribuții de serviciu de coordonare a procesului de implementare, promovare a politicii și procedurilor de personal în domeniul recrutării, selectării, angajării și integrării profesionale a noilor angajați; de analiză și asigurare a realizării politice interne de recrutare, selectare a colaboratorilor subdiviziunii; de participare la procesul de intervievare și testare a candidaților propuși pentru funcția vacantă, precum și să prezinte informații conducerii subdiviziunii privind nivelul de corespundere psiho-comportamentală a candidaților supuși evaluării/testării; de consiliere a șefilor subdiviziunilor structurale ale instituției penitenciare pe probleme de personal legate de recrutare, selectare, orientare și integrare profesională a colaboratorilor; de realizare a măsurilor de prevenire și combatere a actelor de corupție și protecționism; de elaborare a proiectelor de ordine cu privire la personal; de coordonare a activității de recrutare, selectare a noilor colaboratori ai serviciului; de prezentare conducerii subdiviziunii propuneri cu privire la numirea în funcție a angajaților instituției penitenciare, a comis corupere pasivă în următoarele circumstanțe.

În luna februarie 2016, Cazacu Igor, având intenția de a se angaja în calitate de ofițer în cadrul Penitenciarului nr.17 Rezina, s-a adresat către șeful Serviciului resurse umane și activitate cu personalul al Penitenciarului nr.17 Rezina al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, Trîmbaci Grigore, cu solicitarea de a se angaja în funcția respectivă. Însă, ultimul i-a sugerat că ofițeri nu-i trebuiesc, însă pentru angajare în instituția respectivă urmează să se aprecieze la o altă funcție și să procedeze „la fel ca toți”.

Ulterior, în a doua jumătate a lunii iunie 2016, persoana în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată, aflându-se în or. Rezina, str. Voluntarilor 5, în preajma Judecătorei Rezina, în cadrul discuțiilor cu Cazacu Igor, a susținut că are influență asupra unei persoane publice din cadrul Penitenciarului nr.17 Rezina, Trîmbaci Grigore, care ar putea organiza angajarea lui Cazacu Igor în cadrul acestei instituții penitenciare.

Continuându-și acțiunile sale criminale, persoana în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată, l-a contactat pe șeful Serviciului resurse umane și activitate cu personalul al Penitenciarului nr.17 Rezina, Trîmbaci Grigore, în vederea soluționării pozitive a angajării lui Cazacu Igor, convenind, ca ultimul să se prezinte la Penitenciarul nr.17 Rezina pentru a discuta despre condițiile angajării sale.

Astfel, întru realizarea planului infracțional, la 22.06.2016, persoana în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată, l-a telefonat pe Cazacu Igor, indicându-i să se deplaseze la biroul de serviciu a lui Trîmbaci Grigore din cadrul Penitenciarului nr. 17 Rezina, situat în or. Rezina, str. Nistreană, 1.

În aceeași zi, în locul prestabilit menționat mai sus, în cadrul discuțiilor dintre Cazacu Igor și Trîmbaci Grigore, ultimul a pretins, acceptat și extorcat de la Cazacu Igor suma de 1000 euro, care să fie transmisă prin intermediul persoanei în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată, în scopul organizării angajării lui Cazacu Igor în calitate de gardian supraveghetor în cadrul Penitenciarului nr.17 Rezina, atribuție care îi revine întru participarea la procesul de interviuare și testare a candidaților propuși pentru funcția vacantă și de prezentare conducerii subdiviziunii a propunerilor cu privire la numirea în funcție a angajaților instituției penitenciare exprimate prin inclusiv elaborarea proiectelor de ordine cu privire la personal. Tot atunci, Trîmbaci Grigore i-a transmis lui Cazacu Igor o fișă personală de evidență a cadrelor de tip blanchetă care a fost completată de ultimul. Ulterior, întru realizarea acțiunilor infracționale, Trîmbaci Grigore a organizat și eliberarea îndreptării lui Cazacu Igor pentru obținerea concluziilor medicale speciale.

În scopul primirii mijloacelor bănești extorcate de la Cazacu Igor de către Trîmbaci Grigore, ultimul periodic telefona persoana în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată întru clarificarea situației dacă au fost transmiși de către Cazacu Igor banii anterior preținși. Ca rezultat, la 04.07.2016, Cazacu Igor fiind contactat telefonic de către persoana în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată, ultimul a pretins și

acceptat suma de 1000 euro, condiționând, că dacă banii nu vor fi transmiși până seara, angajarea acestuia nu va fi posibilă.

Conform condițiilor impuse, în seara aceleiași zile, în jurul orelor 18:42, în or. XXXX, str. XXXX X, Cazacu Igor s-a întâlnit cu persoana în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată, ultimul recomandându-i necesitatea de a se întâlni cu Trîmbaci Grigore pentru a clarifica aspectul privind obținerea concluziilor medicale favorabile la comisia medicală specială, coordonând întâlnirea acestora în prealabil. În consecință, în seara aceleiași zile, în jurul orelor 19:38 în or. Rezina, Cazacu Igor s-a întâlnit cu Trîmbaci Grigore, ultimul asigurându-l că angajarea acestuia va fi acceptată, inclusiv cu obținerea concluziilor medicale favorabile la comisia medicală.

Subsidiar, întru realizarea scopului infracțional a lui Trîmbaci Grigore și a persoanei în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată, la 04.07.2016, în jurul orelor 19:45, la indicația ultimului, Cazacu Igor a transmis o parte din mijloacele bănești extorcate de Trîmbaci Grigore în sumă de 500 euro, pe care le-a plasat pe bancheta din spate a automobilul persoanei în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată, de model Honda CR-V cu n/î XXXXX, care se afla în fața blocului locativ din or. XXXX, str. XXXX X. Totodată, persoana în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată, l-a atenționat pe Cazacu Igor, că în următoarea zi este necesar să-i transmită restul sumei pretinse, adică încă 500 euro pentru a-i fi transmise lui Trîmbaci Grigore, care să contribuie operativ și prompt la angajarea lui Cazacu Igor.

Ulterior, convenind telefonic asupra unei întrevederi, la 05.07.2016, în jurul orelor 10:45, la intersecția dintre traseul Chișinău - Rezina cu drumul spre s. Lalova, r-nul Rezina, persoana în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată a primit de la Cazacu Igor restul sumei pretinse de primul și extorcate de Trîmbaci Grigore în mărime de 500 euro, asigurându-l pe Cazacu Igor că are influență asupra lui Trîmbaci Grigore care poate să contribuie operativ și prompt la angajarea acestuia în funcția menționată.

Ca rezultat, în urma percheziției efectuate la 05.07.2016, în intervalul de timp 17:25-19:00, la domiciliul persoanei în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată, amplasat în or. XXXX, str. XXXX X, ap.X, s-a depistat suma de 100 euro, anterior primită de persoana în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată de la Cazacu Igor.

De asemenea, la 05.07.2016, în intervalul de timp 17:12-19:40, în cadrul percheziției efectuate în automobilul personal a lui Trîmbaci Grigore, amplasat în or. XXXX, str. XXXX X, s-au depistat 400 euro anterior extorcate de ultimul de la Cazacu Igor și pretinse de persoana în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată.

Totodată, la 07.07.2016, de către soția persoanei în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată, au fost predate benevol restul sumei de 500 euro, anterior extorcate de Trîmbaci Grigore de la Cazacu Igor și pretinse de persoana în privința căreia cauza penală a fost disjunctă într-o procedură separată.

Instanța a reținut că vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate este dovedită prin probele administrate și i-a încadrat acțiunile în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, ca coruperea pasivă, adică pretinderea, acceptarea și primirea, prin mijlocitor, de către o persoană publică de bunuri, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, pentru a îndeplini și a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, cu extorcarea de bunuri.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75-78 Cod penal, că inculpatul a comis o infracțiune gravă, fiind adusă atingere bunei desfășurări a activității de serviciu în cadrul sistemului penitenciar, care presupune respectarea de către persoanele cu funcții de răspundere a obligației de a pretinde, primi sau accepta remunerația în strictă conformitate cu legea, că inculpatul pentru prima dată este tras la răspundere penală, are la întreținere doi copii minori, se caracterizează pozitiv, ca un colaborator devotat, disponibil de a îndeplini întocmai indicațiile și ordinele șefilor nemijlociți și direcți, actele normative ce reglementează exercitarea obligațiilor de serviciu în cadrul sistemului penitenciar le cunoștea și corect le aplica în cadrul serviciului, însărcinările încredințate le exercita calitativ și în termenii stabiliți, manifestă o atitudine principială față de îndeplinirea obligațiilor funcționale, organizează și conduce activitatea efectivului din subordine, că circumstanțe atenuante și agravante nu au fost stabilite.

Sanctiunea art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal prevede pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de la 5 la 10 ani, cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

Astfel, este absolut necesară izolarea inculpatului de societate, cu stabilirea amenzii, care în cazul dat este una obligatorie.

3. Avocatul Ruslan Caciariu a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Apelantul invocă că organul de urmărire penală nu a fost pasiv la investigarea veridicității denunțului depus de către I. Cazacu, deoarece a organizat operațiunea, în cadrul căreia ultimul a fost înzestrat cu aparate video-audio, cu bani marcați, primiți de la CNA, I. Cazacu deja căpătând statut de agent al statului, a fost instigat și determinat să transmită mijloace bănești prin acțiuni de provocare.

I. Cazacu mai întâi prin acțiuni insistente de instigare, apoi prin acțiuni de provocare împreună cu organul de urmărire penală, nu s-au limitat la examinarea în mod pasiv a activității infracționale a inculpatului, ci au exercitat asupra ultimului, o influență de natură de a incita la comiterea infracțiunii, pe care, altfel, ei nu ar fi comis-o, cu scopul de a face posibilă constatarea săvârșirii infracțiunii, deci spre a o proba în cadrul urmăririi penale.

Având în vedere utilizarea probelor administrate prin implicarea activă a lui I. Cazacu, sub conducerea colaboratorilor CNA, pentru a justifica condamnarea inculpatului, precum și neargumentarea de către instanța judecătorească inferioară la modul convenit a argumentului invocat de apărare privind provocarea, facilitarea și încurajarea infracțiunii, se observă că a fost încălcat dreptul inculpatului la un

proces echitabil, prevăzut de art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2017, apelul a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Trîmbaci Grigore a fost condamnat în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal la 5 ani închisoare, cu amendă în mărime de 6000 unități convenționale, ce constituie 120.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 8 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea *pedepsei stabilite* i-a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 5 ani.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

Instanța de apel a reținut că inculpatul, în ședința instanței de apel, a recunoscut integral vina și a declarat că se căiește sincer, solicitând să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, neprivativă de libertate.

Totodată, vina inculpatului în comiterea infracțiunii de corupere pasivă este dovedită prin probele administrate, inclusiv declarațiile martorului Cazacu Igor și probele scrise, care coroborează între ele, iar argumentele avocatului că inculpatul urmează a fi achitat din motivul lipsei elementelor infracțiunii, sunt nejustificate.

Instanța de fond corect a apreciat declarațiile martorului Cazacu I. ca fiind veridice, și întemeiat le-a pus la baza sentinței de condamnare, deoarece acesta exact a indicat asupra locului comiterii acțiunilor infracționale ale inculpatului de pretindere a banilor, iar ulterior de acceptare și primire a banilor preținși, ce permite a stabili circumstanțele relevante aferente locului comiterii infracțiunii, precum și a caracterului prelungit al acesteia, având drept scop o intenție unică de a primi bani ce nu i se cuvin.

Pe caz nu a avut loc o provocare sau instigare la săvârșirea infracțiunii din partea organelor de drept, or, inculpatul mai întâi a pretins suma de 1000 de euro de la Cazacu I. pentru angajarea în funcție, și doar ulterior ultimul s-a adresat cu denunț către Centrul Național Anticorupție, iar organul de drept a întreprins măsuri procesuale legale necesare pentru a descoperi infracțiunea, astfel erau obligați să întreprindă măsuri pentru contracararea în continuare a săvârșirii de noi infracțiuni de corupere.

În acest sens, a fost evidențiată practica Curții Europene pentru Drepturile Omului, care s-a expus asupra acestor chestiuni.

Este neîntemeiat argumentul apărării că prin înregistrările convorbirilor telefonice a fost înscenată o provocare clasică din partea lui Cazacu Igor ghidat de ofițerii CNA, deoarece inculpatul nu a contestat că vocea din înregistrări nu i-ar aparține lui.

Colaboratorii CNA au reacționat la denunțul efectuat de martorul Cazacu I., care s-a adresat la organul de drept, iar ofițerii s-au limitat la investigarea activității infracționale a inculpatului într-o manieră pasivă, ei nu au exercitat o influență de așa natură, încât să-l determine pe ultimul la săvârșirea infracțiunii. Totodată, la materialele cauzei penale se regăsește procesul-verbal de sesizare despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea infracțiunii din 23.06.2016, potrivit căruia Cazacu Igor a sesizat SPIA al MAI în vederea întreprinderii măsurilor legale în privința

șefului resurse umane al Penitenciarului nr.17 Rezina Trîmbaci G., care folosindu-se de situația de serviciu, estorcă de la el bani în sumă de 1000 euro, pentru a grăbi și a facilita angajarea sa în funcție de gardian la Penitenciarul nr.17 Rezina.

La fel, s-a constatat că inculpatul a fost cel care i-a sugerat martorului Cazacu I. în ce modalitate poate fi soluționată problema acestuia, și anume - prin achitarea sumei de 1000 euro, și tot inculpatul, în discuțiile purtate cu Leșenco Andrei, insista ca acesta să-l grăbească pe Cazacu Igor.

Acțiunile ofițerilor CNA nici de cum nu au avut efectul unei provocări și instigări la săvârșirea infracțiunii imputate în prezenta cauză penală din partea autorităților statului, ci dimpotrivă, organul de urmărire penală a administrat probe care indică că infracțiunea ar fi fost săvârșită și fără intervenția colaboratorilor CNA.

La stabilirea pedepsei în cazul infracțiunilor de corupție, noțiunea „gravitatea infracțiunii săvârșite” trebuie de înțeles în sensul că aceste infracțiuni, comparativ cu alte categorii de infracțiuni, prezintă un pericol deosebit de grav pentru societate, deoarece se manifestă în structurile autorităților statului, a puterii sau serviciilor publice, care discreditează și compromit activitatea acestora. Este de menționat că pedepsele stabilite de instanța de judecată trebuie să fie nu numai legale, în sensul de respectare a cadrului legal de individualizare judiciară, dar în același timp, trebuie să fie și juste, adică să se respecte criteriul proporționalității, care presupune stabilirea cuantumului pedepsei în funcție de gravitatea infracțiunii și vinovăția autorului. În același timp, trebuie să fie respectate prevederile art. 61 Cod penal, conform cărui, pedeapsa care se aplică urmează să-și atingă scopul de restabilire a echității sociale și prevenire a săvârșirii noilor infracțiuni de către alte persoane.

În conformitate cu anexa la Hotărârea Parlamentului R. Moldova pentru aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe anii 2011-2015, nr. 154 din 21.07.2011, corupția a constituit o preocupare permanentă pe plan intern, fapt care a impus autorităților publice și diverselor grupuri sociale active promovarea proceselor și mecanismelor de prevenire și de combatere a fenomenului, pornind de la declarații generale formulate în discursurile și în alte intervenții publice ale oficialilor de cel mai înalt rang, continuând prin campanii de educare civică și de propagare a intoleranței față de fenomenul vizat, având ca finalități dosare intentate, aduse în fața justiției.

Una dintre formele cele mai răspândite, dar totodată și periculoase forme manifestare a corupției este coruperea pasivă, care reprezintă în esență, folosirea abuzivă a puterii publice, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup. Ca act antisocial, coruperea pasivă este frecvent întâlnită în societate și este deosebit de gravă. Aceasta favorizează interesele unor particulari, mai ales în sfera economiei, afectând interesele colective prin însușirea, deturnarea și folosirea resurselor publice în interes personal, prin ocuparea unor funcții publice luându-se în considerare nu profesionalismul, ci relațiile preferențiale, prin încheierea unor tranzacții pe calea eludării normelor legale etc.

Atât faptele de încălcare a îndatoririlor de serviciu, săvârșite de personalul calificat reprezentând sectorul public, cât și faptele comise de alte persoane, ce pot

condiționa asemenea încălcări, pot prejudicia grav, prin consecințele lor, activitatea de serviciu într-o întreprindere, instituție, organizație de stat sau a administrației publice locale ori într-o subdiviziune a lor. Astfel, *infracțiunile de corupție prezintă un grad sporit de pericol pentru societate, aceste infracțiuni urmează a fi pedepsite cu sancțiuni echitabile, care ar contracara orice tentativă de încălcare a relațiilor sociale cu privire la buna desfășurare a activității de serviciu a funcționarilor în exercitarea atribuțiilor lor.*

Însuși scopul existenței întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor de stat sau a administrației publice locale ori a subdiviziunilor lor se explică prin necesitatea imperioasă de a asigura exercitarea în condițiile legii a drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, „respectarea și ocrotirea persoanei constituind o îndatorire primordială a statului” (art. 16 alin. (1) din Constituție). Deci, aceste entități publice, în activitatea lor, fiind învestiți cu un mandat corespunzător din partea cetățenilor, sunt obligate să-și îndeplinească atribuțiile care le-au fost încredințate în strictă conformitate cu prevederile legale, vectorul acțiunii lor fiind îndreptat spre protejarea intereselor cetățenilor. Însă, în cazul în care sunt comise infracțiunile prevăzute în Capitolul XV al Părții Speciale a Codului penal, este distorsionată însăși esența activității acestor entități, sunt periclitate drepturile și interesele persoanelor și, drept consecință, știrbită autoritatea întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor de stat sau a administrației publice locale ori a subdiviziunilor lor.

În cazurile săvârșirii infracțiunilor de corupție se afectează imaginea instituțiilor statale și a întregii societăți, se cauzează daune intereselor publice, daune nemateriale, care indiferent că persoana vinovată a fost condamnată, nu pot fi considerate ca total reparate.

Apelul apărării urmează a fi admis în partea stabilirii pedepsei, urmând ca inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, neprivativă de libertate.

Instanța de fond i-a aplicat inculpatului o pedeapsă inechitabilă, stabilindu-i pedeapsa cu închisoarea cu executare, deși Leșcenco A. a fost de fapt cel ce l-a adus la el, cel ce a dus negocieri și într-un final a luat banii de la Cazacu I.

În instanța de apel, inculpatul a recunoscut vina și s-a căit sincer, ce denotă că a conștientizat ilegalitatea acțiunilor sale și valența valorilor sociale lezate.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78, 79, 90 Cod penal, că inculpatul a comis o infracțiune gravă, din interesul material, a recunoscut vina și s-a căit sincer, anterior nu a fost judecat, circumstanțe *atenuante* și *agravante* - *nu au fost stabilite*, are la întreținere doi copii minori.

La locul de serviciu inculpatul se caracterizează pozitiv, ca un colaborator devotat, disponibil de a îndeplini întocmai indicațiile și ordinele șefilor nemijlociți și direcți. Actele normative ce reglementează exercitarea obligațiilor de serviciu în cadrul sistemului penitenciar le cunoștea și corect le aplica în cadrul serviciului, însărcinările încredințate le exercita calitativ și în termenii stabiliți. Manifestă o atitudine principial față de îndeplinirea obligațiilor funcționale. Organizează și conduce activitatea efectivului din subordine.

Sanctiunea art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, prevede pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de la 5 la 10 ani, cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

Iar, conform prevederilor art. 78 alin. (1) Cod penal, *atenuarea pedepsei se răsfrânge doar în cazul prezenței circumstanțelor atenuante* asupra pedepsei principale. Așa dar, sintagma prevăzută la al. (1) art. 78 Cod penal „*pedeapsa principală se reduce sau se schimbă*” impune un caracter obligatoriu al atenuării pedepsei principale, în cazul care există circumstanțe atenuante.

S-a constatat *existența următoarelor circumstanțelor atenuante*: recunoașterea vinei, căința sinceră și caracteristica pozitivă a personalității inculpatului, și anume că la locul de muncă se caracterizează pozitiv, că este un colaborator devotat, îndeplinește întocmai indicațiile și ordinele șefilor nemijlociți și direcți, aplica corect legislația în cadrul sistemului penitenciar, însărcinările încredințate le exercita calitativ și în termenii stabiliți, se atârână principial față de îndeplinirea obligațiilor funcționale, organiza și conducea activitatea efectivului din subordine calitativ. Circumstanțe agravante nu au fost constatate.

Astfel, scopul legii penale la caz poate fi atins și fără izolarea inculpatului de societate, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă conform prevederilor art. 90 Cod penal, acordându-i ultimului șansa de a-și corecta comportamentul în sensul respectării legii.

Or, o pedeapsă neprivativă de libertate este echitabilă, care va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, or, inculpatului urmează a-i fi acordată șansa de a-și corija conduita și a demonstra că cele comise constituie un incident în biografia lui.

5. Procurorul în Procuratura de circumscriptie Chișinău, Cătălin Scutelnic, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și menținerea sentinței.

Recurentul a indicat că potrivit art. 61 alin. (2), art. 75 alin. (1) Cod penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

La stabilirea pedepsei, instanța de judecată urmează să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că inculpatul a comis infracțiunea anume cu folosirea situației de serviciu și urmare a acțiunilor ce derivă din atribuțiile sale de serviciu.

Mai mult, instanța de apel urma să țină cont de prevederile art. 75 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, or aceasta face parte din categoria celor grave.

Legiuitorul a stabilit, că obiectul infracțiunii prevăzute de art. 324 Cod penal, constituie relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a activității

organelor autorităților publice centrale și locale, a organelor de drept și a persoanelor cu funcții de răspundere în scopul îndeplinirii de către aceștia a atribuțiilor lor de serviciu în mod corect, cu respectarea intereselor legale ale persoanelor fizice și juridice care, creează o stare de neîncredere în corectitudinea funcționarilor, lăsând să se creadă că aceștia ar putea fi corupți și determinați să facă ori să nu facă acte ce intră în atribuțiile lor de serviciu.

Prin soluția dispusă de instanța de apel nu a fost atins scopul pedepsei prevăzute de legiuitor, astfel, inculpatul prin acțiunile sale ilegale a atentat asupra relațiilor sociale referitoare la buna desfășurare a activității organelor autorităților publice centrale și locale, încrederea populației în instituțiile statului și în bună funcționare a lor.

Societatea critic privește faptul, că o persoană făcând abuz de încrederea acordată de către alte persoane, utilizând în activitatea sa criminală funcția deținută, precum și autoritatea unui funcționar public este pedepsită blând fără a-i fi aplicată pedeapsa concretă pe care acesta o merită în baza celor săvârșite.

Astfel, prin aplicarea pedepsei minime prevăzute de norma penală, în acest caz nu se v-a restabili echitatea socială, corectarea inculpatului, prevenirea din partea acestuia, precum și altor persoane de noi infracțiuni și nu v-a constitui o garanție și o asigurare bună a funcționării întregului sistem de securitate a țării, iar drepturile și libertățile consacrate în Constituția RM și alte legi nu vor fi apărute.

Decizia instanței de apel contravine cerințelor societății, exprimate în Hotărârea Parlamentului RM nr. 421-XV din 16.12.2004 și cerințelor internaționale exprimate în Convenția penală pentru corupție (Strasbourg, 27.01.1999), Convenția ONU împotriva corupției (New York, 31.10.2003).

Obiectivele acestei lupte rezidă în tragerea la răspundere penală a persoanelor ce s-au făcut vinovate de comiterea actelor de corupție, ridicarea nivelului de exercitare în mod conștiincios a obligațiilor de serviciu a persoanelor și, nu în ultimul rând, educarea societății în spirit de intoleranță față de fenomenul corupției.

Obiectivele acestei lupte rezidă în tragerea la răspundere penală a persoanelor ce s-au făcut vinovate de comiterea actelor de corupție, ridicarea nivelului de exercitare în mod conștiincios a obligațiilor de serviciu a persoanelor și, nu în ultimul rând, educarea societății în spirit de intoleranță față de fenomenul corupției.

Pe caz este aplicabilă și recomandarea nr. 61 cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei potrivit căreia studiul practicii judiciare demonstrează că, pe cauzele de corupție, uneori instanțele interpretează în mod greșit și neuniform normele de drept penal ce țin de individualizarea pedepsei, ca consecință fiind stabilite pedepse nejustificate în raport cu efectele corupției.

În scopul aplicării corecte și uniforme de către instanțele judecătorești a principiului individualizării pedepsei în cauzele de corupție, Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție, recomandă instanțelor de judecată să țină cont de următoarele explicații: - în conformitate cu art.75 Cod penal, individualizarea judiciară a pedepsei este realizată de către instanța de judecată și constă în stabilirea și aplicarea pedepsei prevăzute de sancțiune, pentru infracțiunea

săvârșită, în funcție de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea infractorului, de împrejurările concrete în care s-a comis infracțiunea; - în cazul infracțiunilor de corupție noțiunea „gravitatea infracțiunii săvârșite” trebuie de înțeles în sensul că aceste infracțiuni, comparativ cu alte categorii de infracțiuni, prezintă un pericol deosebit de grav pentru societate, deoarece se manifestă în structurile autorităților statului, a puterii sau serviciilor publice, care discreditează și compromit activitatea acestora.

Pedepsele stabilite de instanța de judecată trebuie să fie nu numai legale, în sensul de respectare a cadrului legal de individualizare judiciară, dar în același timp, trebuie să fie și juste, adică să se respecte criteriul proporționalității, care presupune stabilirea cuantumului pedepsei în funcție de gravitatea infracțiunii și vinovăția autorului. În același timp, trebuie să fie respectată prevederea art.61 Cod penal, conform căruia, pedeapsa care se aplică urmează își atingă scopul de restabilire a echității sociale și prevenire a săvârșirii noilor infracțiuni de către alte persoane. Practica aplicării măsurilor de pedeapsă, demonstrează că instanțele de judecată nu asigură exercitarea scopului pedepsei, având în vedere amploarea pe care a luat-o această categorie de infracțiuni.

Astfel, condamnând persoanele pentru infracțiunile de corupție, instanțele trebuie să asigure aplicarea pedepsei prevăzute expres de sancțiune, inclusiv cu aplicarea pedepselor complementare care sunt obligatorii.

Conform art. 76 Cod penal, raportat la art. 78 alin.(1) Cod penal, prezența circumstanțelor atenuante oferă dreptul de a reduce pedeapsa principală, începând reducerea de la maximumul sancțiunii.

Circumstanțele atenuante, odată constatăte în cauză și puse la baza stabilirii pedepsei principale, nu mai pot fi invocate ca motivare de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal - suspendarea executării condiționate a pedepsei aplicate.

Dacă sancțiunea normei penale prevede obligatoriu ca pedeapsă complementară privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, instanțele de judecată nu sunt în drept de a o înlătura cu trimitere la art. 78 alin. (2) ori art. 79 Cod penal, fiindcă aceasta, ar încălca prevederile art. 61 alin. (2) Cod penal, care stipulează că pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Infractorul care a utilizat statutul funcției, drepturile și avantajele pe care le acordă aceasta pentru facilitarea infracțiunii de corupție trebuie să fie privat de dreptul de a ocupa această funcție, or, anume astfel va fi atins scopul pedepsei penale aplicate față de condamnat.

Instanțele, judecând cauzele de corupție, la individualizarea pedepsei, incorect, conducându-se de prevederile art. 76 alin. (2) Cod penal, indică ca circumstanță atenuantă lipsa antecedentelor penale la persoanele cu funcții de răspundere sau la persoanele publice. Or, legislația în vigoare, ce reglementează statutul diferitor persoane publice, prevede drept condiție pentru numirea, alegerea acestora în funcție lipsa antecedentelor penale. Deci, lipsa antecedentelor penale nu poate fi considerată ca o circumstanță atenuantă sau ca indice pozitiv ce caracterizează persoana.

Prin urmare, instanța de apel nu s-a condus de dispoziția art. 75 alin. (1) Cod penal, conform căreia persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a prezentului cod.

Astfel, instanța de apel nu a judecat fondul cauzei în latura pedepsei penale în conformitate cu rigorile legale și i-a aplicat inculpatului o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală - s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta este pasibil admiterii din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat se reține că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 7, 61 alin. (2), 75 alin. (1) Cod penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. În corespundere cu art. 90 alin. (1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai decît în hotărâre motivele. Conform art. 394 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, instanța de judecată este obligată să motiveze în partea descriptivă a hotărârii aplicarea unei condamnări cu suspendarea condiționată a executării pedepsei. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Totodată, conform jurisprudenței naționale, instanțele urmează să asigure aplicarea măsurilor aspre de pedeapsă față de persoanele adulte care au săvârșit

infracțiuni grave. O atenție sporită trebuie să se acorde în cazurile stabilirii pedepsei persoanelor declarate vinovate în săvârșirea infracțiunilor contra bunei desfășurări a activității în sfera publică, a coruperii pasive ori active, sau dării ori luării de mită, care, în afară de pericolul social sporit, afectează grav autoritatea și imaginea instituțiilor, organizațiilor publice (*pct. 17 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție, nr. 8 din 11.11.2013, Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale*).

Aceste prescripții legale nu au fost respectate de instanța de apel, deoarece, potrivit părții descriptive a deciziei, la aplicarea pedepsei inculpatului (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a motivat în niciun fel oportunitatea aplicării față de inculpat a suspendării condiționate a executării pedepsei închisorii, inclusiv în raport cu prescripțiile art. 90 alin. (1) Cod penal, adică nu a constatat și stabilit circumstanțele cauzei și persoanei celui vinovat, care ar justifica concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită.

Mai mult, în dispozitiv a indicat confuz și neclar că este suspendată condiționat executarea *pedepsei stabilite*. Or, inculpatul a fost condamnat la *5 ani închisoare, cu amendă în mărime de 6000 unități convenționale, ce constituie 120.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 8 ani*, iar art. 90 Cod penal prescrie suspendarea condiționată a executării doar în cazul stabilirii pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție;

b) statuând inițial în descriptivul deciziei, corect și argumentat, că: *„...inculpatul a comis o infracțiune gravă, din interesul material..., circumstanțe atenuante - nu au fost stabilite..., la stabilirea pedepsei în cazul infracțiunilor de corupție, noțiunea „gravitatea infracțiunii săvârșite” trebuie de înțeles în sensul că aceste infracțiuni, comparativ cu alte categorii de infracțiuni, prezintă un pericol deosebit de grav pentru societate, deoarece se manifestă în structurile autorităților statului, a puterii sau serviciilor publice, care discreditează și compromit activitatea acestora..., una dintre formele cele mai răspândite, dar totodată și periculoase forme manifestare a corupției este coruperea pasivă, care reprezintă în esență, folosirea abuzivă a puterii publice, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup..., infracțiunile de corupție prezintă un grad sporit de pericol pentru societate, aceste infracțiuni urmează a fi pedepsite cu sancțiuni echitabile, care ar contracara orice tentativă de încălcare a relațiilor sociale cu privire la buna desfășurare a activității de serviciu a funcționarilor în exercitarea atribuțiilor lor..., în cazurile săvârșirii infracțiunilor de corupție se afectează imaginea instituțiilor statale și a întregii societăți, se cauzează daune intereselor publice, daune nemateriale, care indiferent că persoana vinovată a fost condamnată, nu pot fi considerate ca total reparate”, ulterior a concluzionat total divergent că: „...s-a constatat existența următoarelor circumstanțelor atenuante ..., scopul legii penale la caz poate fi atins și fără izolarea inculpatului de societate”, aplicând absolut nemotivat și neîntemeiat în privința inculpatului prevederile art. 90 Cod penal.*

Din consecutivitatea enunțată rezultă omisiunea instanței de apel de a lua în considerare că în cazul în care inculpatul, fiind o persoană publică, cu extorcarea de bunuri, a comis o infracțiune gravă, pentru care legea prevede închisoare de la 5 la 10 ani cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani, că infracțiunile de corupție prezintă un grad sporit de pericol pentru societate, comparativ cu alte categorii de infracțiuni, prezintă un pericol deosebit de grav pentru societate, deoarece se manifestă în structurile autorităților statului, a puterii sau serviciilor publice, care discreditează și compromit activitatea acestora, aceste infracțiuni urmând a fi pedepsite cu sancțiuni adecvate și echitabile, care ar contracara orice tentativă de încălcare a relațiilor sociale cu privire la buna desfășurare a activității de serviciu a funcționarilor în exercitarea atribuțiilor lor, existând, astfel, justificarea unei atenții sporite în cazurile stabilirii pedepsei persoanelor declarate vinovate în săvârșirea infracțiunilor de corupere pasivă, care afectează grav autoritatea și imaginea instituțiilor publice (*pct. 17 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție, nr. 8 din 11.11.2013, Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale*), suspendarea condiționată a executării *pedepsei stabilite* inculpatului, chiar și în prezența circumstanțelor atenuante invocate ulterior în descriptivul deciziei contestate, reprezintă o soluție de pedeapsă penală prea blândă, inechitabilă, inadecvată și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, și a scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării inculpatului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

Prin urmare, instanța de apel nu a judecat fondul cauzei în latura pedepsei penale în conformitate cu rigorile legii și, suspendându-i nemotivat și inechitabil executarea *pedepsei stabilite*, i-a aplicat inculpatului o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale.

Potrivit art. 435 alin. (2) lit. c) Cod de procedura penală, instanța admite recursul, casează parțial hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația inculpatului.

Astfel, erorile de drept nominalizate, prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală și comise de instanța de apel, impun soluția casării parțiale a deciziei contestate, cu excluderea dispoziției privind aplicarea față de inculpat a prevederilor art. 90 Cod penal (*pct. 4. din decizie*).

Este de menționat că, în asemenea caz, principiul neagravării situației condamnatului în recurs nu va fi afectat, deoarece o asemenea agravare se subînțelege în situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau la un alt alineat nou, altă literă, de înlocuire a măsurii educative în pedeapsa prevăzută de sancțiunea legii, a amenzii cu închisoare, prin mărirea quantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicare a unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat inculpatul, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuată,

situații de reținere a unei învinuiri care mod esențial diferă de cea de la început, ori orice altă modificare a învinuirii, care afectează dreptul inculpatului la apărare – împrejurări inexistente în speță.

6. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2017, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, prin care se exclude dispoziția privind aplicarea față de inculpatul Trîmbaci Grigore XXX a prevederilor art. 90 Cod penal.

Trîmbaci Grigore XXX se consideră condamnat în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal la 5 ani închisoare, cu amendă în mărime de 6000 unități convenționale, ce constituie 120.000 lei, cu privarea de dreptul de a exercita funcții publice pe un termen de 8 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere.

În rest, decizia contestată se menține.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 16 ianuarie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun